

FERDSELSÅREPLAN 2024-2028

En temaplan for å identifisere, ivareta og utvikle friluftslivets ferdselsårer i Storfjord kommune

Foto: Tine Marie Hagelin

Storfjord kommune
Ishavskysten friluftsråd

Innholdsfortegnelse

1. Bakgrunn og nasjonale føringer	2
Begrepsavklaring	3
2. Forankring, mål og avgrensning	4
Fra kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv	4
Målene for prosjektet	4
Avgrensning av arbeidet.....	5
Forholdet til øvrige planer og bestemmelser.....	5
Organisering og gjennomføring av arbeidet	5
Medvirkning	6
Frilftsloven, allemannsretten og ferdsel i inn- og utmark	6
3. Naturvennlig tilrettelegging	6
Skilting og merking	6
Reindrift og annen utmarksnæring	7
Naturreservat og verneområder	7
4. Status for ferdselsårer i kommunen	8
Vestersida	9
Oteren	11
Hatteng og Kitdalen.....	12
Signal dalen	14
Østre Storfjord.....	15
Skibotn og Skibotndalen.....	17
Skoler	19
Barnehager	19
Sykehjem/omsorgsboliger.....	19
Lysløyper.....	19
Sykkelløyper	20
Status på rullestoltilrettelagte turer	20
5. Analysering og vurdering av kartlegging opp mot målsetninger	20
6. Anbefalte tiltak.....	23
7. Kilder.....	24
Vedlegg	24

1. Bakgrunn og nasjonale føringer

Prosjektet friluftslivets ferdselsårer (FF) i regi av Miljødirektoratet og Troms fylkeskommune er i tråd med Stortingsmelding 18 (2015-2016) *Friluftsliv som kilde til helse og livskvalitet*, Klima- og miljødepartementets *Handlingsplan for friluftsliv* (2018) samt Troms fylkeskommunes *Regional plan for friluftsliv, vilt og innlandsfisk* (2016-2027). Planen er ment å bidra til å sikre et attraktivt tilbud til befolkningen med tanke på folkehelse, livskvalitet, bolyst og reiseliv ved å identifisere, ivareta og utvikle friluftslivets ferdselsårer.

Helsedirektoratets rapport fra 2014 "*Kunnskapsgrunnlag fysisk aktivitet*" beregnet en potensiell hypotetisk velferdsgevinst ved økt fysisk aktivitet basert på verdien av vunnet antall leveår og bedring i livskvalitet. Undersøkelsen tar utgangspunkt i data som viser at 20 prosent av befolkningen er fysisk aktive, 60 prosent delvis aktive og 20 prosent fysisk inaktive. Dersom hele befolkningen hadde oppfylt myndighetenes anbefalinger til fysisk aktivitet (fysisk aktive) ville en potensiell hypotetisk velferdsgevinst vært på 455 milliarder kroner. En rekke undersøkelser fra forskjellige land viser at lek, ferdsel og opphold i natur har svært stor verdi for barn og unges utvikling.

I Norge er friluftsliv den viktigste alminnelige formen for fysisk aktivitet. Å gå tur er den vanligste aktiviteten i alle aldersgrupper, og foregår som regel uorganisert. I 2012 oppga 61 prosent av deltagerne i en undersøkelse av markeds- og mediainstituttet at fysisk aktivitet i naturen og nærmiljøet var noe de kunne tenke seg å gjøre mer av (Meld. St. 18, 2015-2016).

Stier, turveger, løyper og leder er avgjørende for vår utøvelse av fysisk aktivitet i friluft. En studie av Norsk Institutt for naturforskning (NINA) viser at skilting og merking er gode tiltak som fører til økt bruk og at flere nye og uerfarne brukere kom til. Forskning og erfaring viser også at folk er vesentlig mer aktive dersom det ligger friluftsområder innen ca. 500 meter fra der de bor. Ferdsel under pandemien forsterket behov for nærområder. Storfjord kommune har et mål om å ha et bredt tilbud innen kultur, idrett og friluftsliv, og denne planen er et virkemiddel for å nå kommunens friluftsmål.

Storfjord kommune sin *Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet, og friluftsliv 2020-2023* trekker frem at kommunen skal legge til rette for at den enkelte innbygger kan gjøre gode valg for egen helse gjennom å synliggjøre og markedsføre tur og friluftsområder.

Plan for friluftslivets ferdselsårer er en utvidet temaplan. Dette betyr at planen ikke er juridisk bindende for arealbruk, inngrep eller økonomiske prioriteringer. Juridisk bindende tiltak må innarbeides i annet planverk som f.eks. reguleringsplaner eller kommuneplanens arealdel. Ferdselsåreplanen er viktig kunnskapsgrunnlag når det skal besluttes hvordan arealer skal disponeres i kommuneplanens arealdel (KPA). Planen vil også fungere som et hjelpemiddel og kunnskapsgrunnlag i andre planer, som for eksempel reguleringsplaner. Planen vil fungere som et redskap for hvordan man går fram i ivaretaking og drift av nye og eksisterende ferdselsårer. Den vil være et hjelpemiddel ved både overordnet planlegging og ved detaljplanlegging av ferdselsårer i kommunen.

Begrepsavklaring

Trasé defineres i denne sammenheng som en korridor i terrenget for både foreslåtte, planlagte og eksisterende ferdselsårer og turruter. En trasé har et definert start- og slutt punkt.

Ferdselsårer er traséer for ferdsel som er synlige i terrenget i den sesongen som er aktuell for bruk, og leder for ferdsel på vann og over breer.

Ulike ferdselsårer:

Sti er et tydelig, smalt og sammenhengende tråkk i terrenget som har oppstått gjennom bruk eller aktiv tilrettelegging.

Turveg er en opparbeida og sammenhengende ferdselsåre med jevnt og fast toppdekke i minst 1,2 m bredde.

Led er ferdselsårer på vann og over breer.

Løyper er ferdselsårer på snødekt mark som jevnlig tråkkes eller prepareres, eller som merkes eller kvistes som traséer for vinterferdsel.

Turruter er skilta, merka og kartfesta traséer, i turrutedatabasen til kartverket for ferdsel i den sesongen som er aktuell for bruk. Det skilles mellom flere typer turruter, se Merkehåndboka.no for mer informasjon.

Turforslag er en anbefalt tur. Turforslag er ikke en del av det offentlige kartgrunnlaget (DOK). Turforslag formidles bl.a. på ulike turportaler, informasjonsbrosjyrer, turkort og gjennom muntlig overlevering.

Målpunkt er både steder der det er naturlig å starte og avslutte bruken av ferdselsårene og attraksjoner/steder som motiverer til bruk av dem. Eksempler på slike steder er holdeplasser for offentlig transport, innfallsporter, parkeringsplasser, utsiktspunkt, serveringssteder, skoler/barnehager, kulturminner, osv.

Gradering er en kategorisering av turruter etter hvor krevende rutene er. Det graderes i 4 kategorier etter hvor krevende turruta er; grønn, blå, rød og svart, der grønn er den enkleste. Kriteriene for gradering av ulike turruter omtales under omtalen av disse.

Universell utforming er turveger og andre tilretteleggingstiltak som tilfredsstillende kravene i Norsk Standard for universell utforming av opparbeidete uteområder.

Godt tilgjengelig er en kategori som innebærer at en ferdselsåre er bedre tilgjengelig for mennesker med funksjonsnedsettelse enn det kravet til grønn gradering tilsier, men likevel ikke slik at kravene til universell utforming fullt ut er ivarettatt.

2. Forankring, mål og avgrensning

Målene for arbeidet med ferdselsåreplanen er styrt av Storfjord kommunes mål og strategier sammen med de overordnede målene i ferdselsåreprosjektet; *å sikre et attraktivt tilbud til befolkningen med tanke på folkehelse, livskvalitet, bolyst og reiseliv ved å identifisere, ivareta og utvikle friluftslivets ferdselsårer*. Noe som skal lede til flere på tur, økt tilgjengelighet og jevnlig utøvelse av friluftsliv. Arbeidet ble iverksatt gjennom en administrativ godkjenning av kommunedirektør i Storfjord i 2021.

Fra kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv

Anlegg og arealer

- Utvikle en bærekraftig finansieringsmodell for drift og vedlikehold av fellesgoder
- Sikre adkomst og områder for friluftsliv og idrett
- Samordne skoleverkets, idrettens og friluftslivets behov for arealer og anlegg
- Innarbeide arealer for lek, idrett og friluftsliv som en del av bomiljøet
- Ivareta landskapsvern, miljømessige og estetiske forhold ved alle utbygginger

Fysisk aktivitet

- Tilrettelegge for og motivere til gode aktivitetsvaner hos befolkninga
- Ha særskilt fokus på fysisk aktivitet for barn og unge, eldre, personer med funksjonsvariasjoner og innvandrere

Frivillighet

- Legge til rette for at frivillige lag og foreninger og ildsjeler kan skape et allsidig fysisk aktivitetstilbud for alle deler av befolkningen og i alle deler av kommunen gjennom god informasjon, samt praktiske og økonomiske virkemidler

Målene for prosjektet

Effekt mål (overordnet mål)

Formålet med planen er at den skal bidra til å:

- Legge til rette for nærfriluftsliv og synliggjøre friluftsmuligheter i Storfjord
- Økt fysisk aktivitet og bedre psykisk og fysisk helse i befolkningen som helhet
- Et bredt aktivitetstilbud i friluft, med ulik tilretteleggingsgrad, sommer som vinter for alle grupper i befolkningen
- Økt bolyst og attraktivitet som bosted og reisemål
- Skape nettverk og god koordinering mellom aktører som arbeider med ferdselsårer

Resultatmål (hvordan nå effekt mål)

- ✓ At alle som bor i bygdesentrene (avmerket i kart) skal ha:
 - Maks 500 meter til nærmeste sti og tilrettelagt rasteområde i bygdesenteret
 - Identifiser egnede rundturer som kan tilrettelegges i hvert bygdesenter (turvei, sti eller fotturroute)
- ✓ En rullestoltilpasset og naturpreget ferdselsåre på minimum 500 meter i bygdesentrene
- ✓ Tilgang til maskinpreparert skiløype innenfor 1000 meter fra alle bygdesentrene

- ✓ Alle turruter i kommunen skal legges inn i Nasjonal base for tur og friluftsruter: kvalitetsikre alle skilta og merka turruter, identifisere hvem som har merka og vedlikehold etc.
- ✓ Alle skoler, barnehager og eldrecenter/helsetun skal ha en turvei/sti eller turrute tilpasset deres bruk i umiddelbar nærhet
- ✓ Utvalg av sykkeltrasser som oppfyller bærekraftsprinsippet og flerbrukshensyn
- ✓ Tilrettelegging for friluftslivet bør informeres på stedet for både de lokale og tilreisende på fire språk (norsk, samisk, kvensk og engelsk) der det er hensiktsmessig

Avgrensning av arbeidet

Tematisk: Plan for friluftslivets ferdselsårer skal omhandle både sommer og vinterbruk. Sommerbruk vil innebefatte barmarkturet og spesielt nærturer, turer tilrettelagt for rullestolbrukere, samt utvalgt terrengsykling. Vinterbruk vil innebefatte parkeringer og maskinpreparerte skiløyper.

Geografisk:

Plan for friluftslivets ferdselsårer skal ta for seg hele Storfjord kommune.

Forholdet til øvrige planer og bestemmelser

Planen er en temaplan som kan sammenliknes med en kulturminneplan. De relevante delene av planen vil sees i sammenheng med kommunens plan for idrett, fysisk aktivitet, og friluftsliv. Planen vil brukes som et grunnlag for å revidere friluftslivskartleggingen i kommunen og brukes som et friluftslivsfaglig grunnlag i all arealdisponering og planlegging. Fysisk tilrettelegging av et visst omfang må uansett avklares i henhold til plan- og bygningsloven gjennom søknad til kommunen (for eksempel: etablering av gapahuker, gammer, turveier og gravde stier). Disse må være i tråd med gjeldende arealplan. Nye traseer må klareres i henhold til Naturmangfoldloven og Kulturminneloven. Det betyr at hensynet til kulturminner, sårbare arter og naturtyper skal vurderes før konkrete tiltak gjennomføres.

Andre føringer

Verneforskrifter og forvaltningsplaner

Naturmangfoldsloven

Friluftslivets lov og allemannsretten

Organisering og gjennomføring av arbeidet

Organiseringen av prosjektet i Troms (inkl. Finnmark f.o.m. 2020) har vært at fylkeskommunen har det overordnede prosjektansvaret, mens friluftsrådene har vært prosjektkoordinatorer i regionene.

Veileder *M-1292 Plan for friluftslivets ferdselsårer* har i stor grad vært førende for arbeidet og de 4 stegene for arbeidsprosess i kapittel 3 har vært utgangspunktet for organisering og fremdrift:

STEG 1: OPPSTART

- a. Forankring/vedtak om oppstart
- b. Utarbeide prosjektplan
- c. Oppstart av prosjektgruppa og annonsering

STEG 2: KARTLEGGE NÅ-STATUS

- a. Kartlegge ferdselsårer, turruter og målpunkt
- b. Supplere kartlegging ved involvering av eksterne
- c. Registrere traséer og målpunkt relevant for arbeidet
- d. Innhente annen relevant informasjon

STEG 3: ANALYSERE OG VURDERE TILTAK

- a. Kvalitetssikre mål
- b. Analysere avvik mellom nå-situasjon og mål
- c. Foreslå tiltak
- d. Registrere foreslåtte tiltak
- e. Vurdere foreslåtte tiltak opp mot andre forhold
- f. Analysere tiltak opp mot mål
- g. Vekte og prioritere opp mot måloppnåelse

STEG 4: SAMMENSTILLING OG VEDTAK

- a. Sammenstille planen
- b. Høring
- c. Vedtak av planen

Figur: Arbeidet steg for steg. Foto: Hengen, Tine Marie Hagelin

Medvirkning

I Storfjord kommune har arbeidet vært organisert med regelmessige møter med representanter fra kommunen og friluftsrådet. Gjennom henvendelser har lokale kjentpersoner bidratt med kunnskap og innspill til arbeidet.

Frilufsloven, allemannsretten og ferdsel i inn- og utmark

Allemannsretten er regulert i frilufsloven. Det er miljødirektoratet som har det overordnede ansvaret, men det er kommunene som har forvaltningsansvaret.

Se vedlegg 1 for mer utfyllende informasjon om frilufsloven, allemannsretten, ferdselsretten, høstingsretten og medfølgende plikter.

3. Naturvennlig tilrettelegging

Skilting og merking

Det er ønskelig at merkehåndboka brukes som veileder for gradering, merking og skilting av aktuelle turruter. Ett felles system har en rekke fordeler:

- Turruter og turmål blir lett tilgjengelig for flere.
- Det er gjenkjennbart og skaper trygghet for brukerne uavhengig av hvor i landet en er.

- Det hjelper brukerne til å velge hensiktsmessige turer ut fra egne forutsetninger. Dette er avgjørende for å sikre gode naturopplevelser og mestring.
- Det letter og forenkler arbeidet for de som skal planlegge og utføre det praktiske arbeidet.
- Det gir forutsigbarhet for grunneiere, myndigheter og andre som skal gi tillatelser og godkjenninger – og bevilge støtte.
- Det bidrar til at det ikke foretas naturinngrep eller inngrep i kulturminner ut over anbefalingene og standardene.
- Det bidrar til kvalitet på alle tiltak.
- Det letter beredskaps- og redningsarbeid.
- Det styrker statusen til friluftslivets ferdselsårer og turruter og legger grunnlag for at de blir ivaretatt i plan- og utbyggingssaker. Standard for merking (merkehåndboka

Reindrift og annen utmarksnæring

Kalving skjer i perioden april - mai. Simlene oppsøker de samme kalvingsplassene år etter år. Reinen er særlig sårbar for forstyrrelser på seinvinteren og vårvinteren. Det burde derfor ikke legges opp til besøk i disse områdene på denne tiden av året. I disse områdene, spesielt på Lyngahalvøya, burde det ikke settes opp trimkasser eller legges opp til turer før etter kalvingsperioden er ferdig. Der hvor det planlegges informasjonsskilt bør det informeres om hensyn til rein og anbefalt adferd ved reinmøter. Dette bør gjøres i tett dialog med reindriften.

Øvrig utmarksnæring, som husdyrbeite og skogbruk, kan ha utfordringer knyttet til friluftslivets ferdselsårer. Ved vurdering av tiltak er det viktig å opprette dialog med kommunens landbrukskontor og beitelag for oversikt over aktuelle problemstillinger, behov for hensyn og avklaringer.

Naturresevat og verneområder

Storfjord kommune har ett landskapsvernområde og tre naturresevat.

Lyngsalpan landskapsvernområde: Formålet med landskapsvernområdet er å ta vare på et av Norges mest karakteristiske fjellområder som inkluderer isbreer, morener, daler og geologiske forekomster med det biologiske mangfoldet, de kulturminner og den kulturpåvirkning som preger landskapet.

Lullefjellet naturresevat: Formålet med fredningen er å bevare et skogområde med alt naturlig plante- og dyreliv og med alle de naturlige økologiske prosessene. Av spesielle kvaliteter kan nevnes at en av Nordens største kalkfuruskoer inngår i området

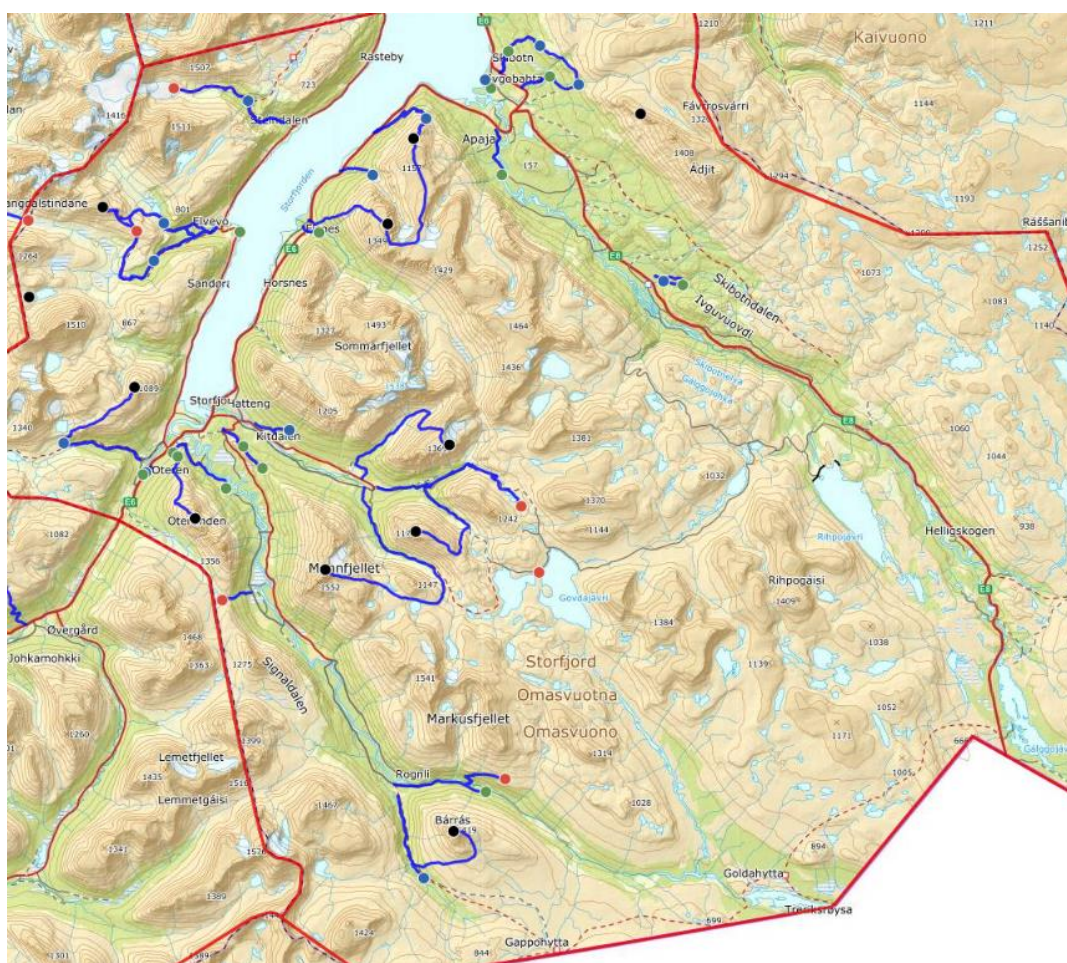
Skibotnutløpet naturresevat: Formålet med fredningen er å bevare et av de best utviklede elvedeltaene i fjordbotn i fylket, med stor variasjon i vegetasjonstyper og med tilhørende fugleliv.

Røykneselva naturresevat: Formålet med fredningen er å bevare et skogområde med alt naturlig plante- og dyreliv og med alle de naturlige økologiske prosessene. Av spesielle kvaliteter kan nevnes at området er en kystnær furuskog med en særlig stor ligradient fra fjord til fjell.

4. Status for ferdselsårer i kommunen

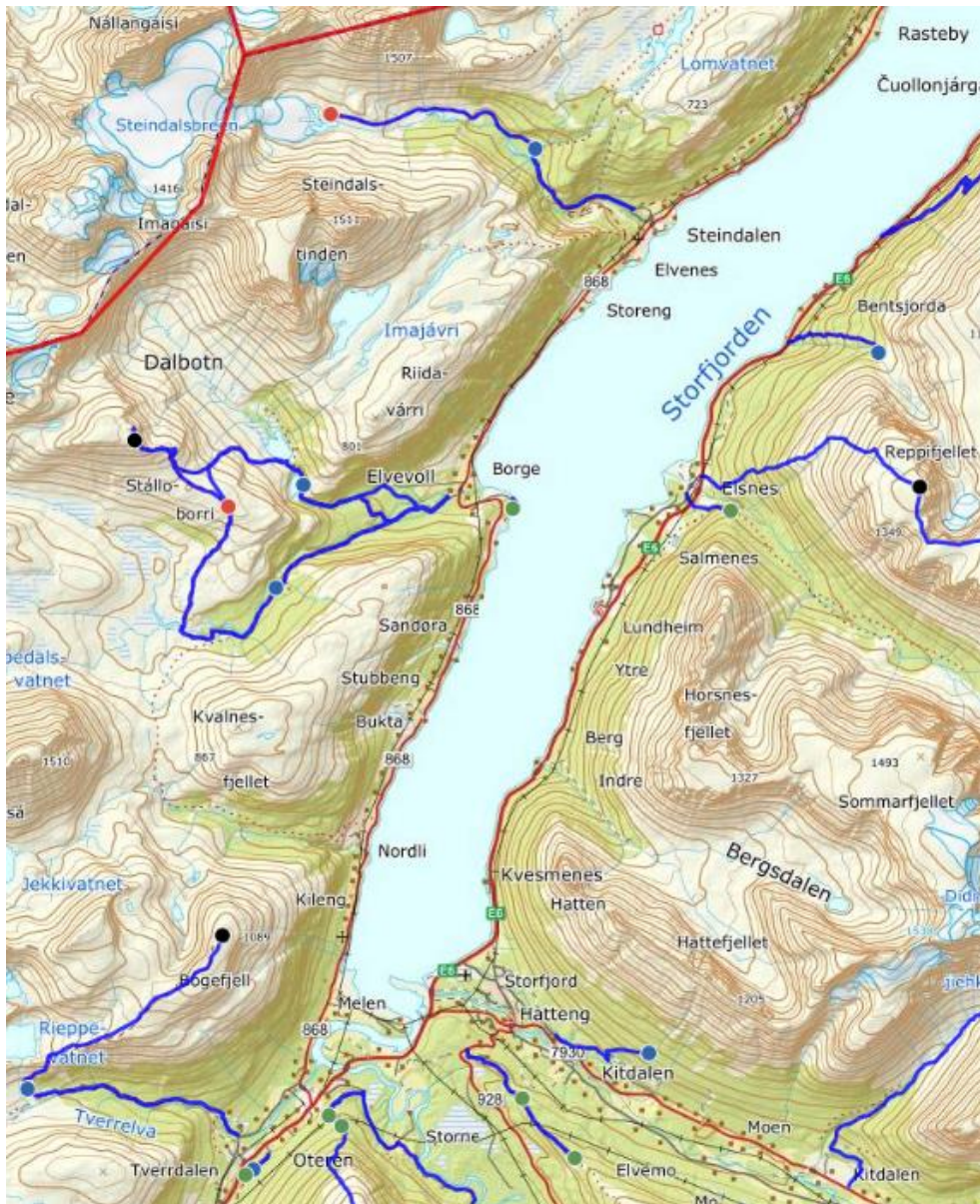
Informasjon om ferdselsårer finnes på et bredt utvalg kilder. Et av formålene med ferdselsåreplanen er å gi en oversikt over de mest brukte ferdselsårene og samle data på ett sted, i en nasjonal turdatabase. Planen inkluderer ikke en full oversikt over alle stier i kommunen, men et utvalg av viktige ferdselsårer for friluftslivet. De fleste ferdselsårene som trekkes frem er merket. De som ikke er merket, men likevel er med i tabellene, tas med da de er en viktig del av tilbudet. Ferdselsårene som oppfyller kriteriene for turrute i denne planen skal bli lagt inn i nasjonal base for turruter (turrutebasen). Under kartleggingen ble ferdselsårer innsamlet fra turrutebasen, N50 kartdata, FKB-traktorvei-sti, GodTur, ut.no, Skisporet.no, telltur og «Strava heatmaps». I tillegg ble kildene kvalitetssikret gjennom samtaler i prosjektgruppen og ved bruk av satellittbilder.

Underveis i kartleggingsarbeidet har også store deler av stidata (N50 traktorveg – sti) blitt kvalitetssikret og redigert. Alle disse oppdateringene vil sendes inn til kartverket for ajourføring av de nasjonale tjenestene, inkludert de digitale. Det samme gjelder for tur og friluftsrutedatabasen. Den digitale statusen for hver enkelt ferdselsåre er beskrevet i tabellene knyttet til de ulike geografiske områdene. En samlet og mer detaljer oversikt over ferdselsårene er lagt til en tabell i vedlegg 2. Arbeidet med digitalisering fortsetter etter vedtak av denne planen.

Figur 1: Stier merket blått skal forvaltes i planen. Sirklene angir turmål og vanskelighetsgrad. Fra lett til svært krevende; Grønn, blå, rød og svart.

Vestersida

Figur 2 Vestersida. Fra kommunegrense mot Lyngen til Oteren

Aktivitet på ferdelsårer i dag

Vestersida er et område som strekker seg fra kommunegrensen mot Lyngen og ned til Oteren. Området har spredt bebyggelse langs FV 868 med Ellevoll og Steindalen som naturlige inngangsporter vestover og inn i Lyngsalpan landskapsvernområde. Ellevoll er utgangspunkt for turer både inn Langdalen og Ellevolldalen med elvekryssing i Langdalen som passeringpunkt til Borri, med muligheter for å gå ned i Ellevolldalen. Det ble satt opp bro i Langdalen i 2022 som ble tatt av isen i 2023. Videre inn Langdalen går en historisk «friersti» over til Lakselvbukt og Tromsø kommune. Denne har en strekning på ca. 7 km som er vanskelig å finne. Det har vært arrangert fellesturer langs denne gamle traseen både sommer og vinter. Ellevoll har en lysløype som delvis går langs en god traktorvei. Det er i tillegg en sti som går videre til Steindalen via vannet Imajavri.

I Steindalen er det en lysløype som danner en lokal rundtur rundt jordet og øverbrua fra Akselstua. Akselstua er i tillegg utgangspunkt for turer inn mot Steindalsbreen via Steindalshytta, Rullebu og Rastebyvarden. Sistnevnte kan også gås på ski, og fra området ved Rasteby. Parkeringen i Kabelbukta brukes stadig oftere som utfartsparkering. Opp «Junni» sør-vest for Steindalen går det en umerket sti til Imavannet i spektakulære omgivelser.

Sandørneset er et godt tilrettelagt statlig sikret friluftsområde og er et naturlig samlingspunkt for innbyggerne på Elvevoll. Elever ved friluftsskolen benytter dette området samt at det er blitt et populært stoppested.

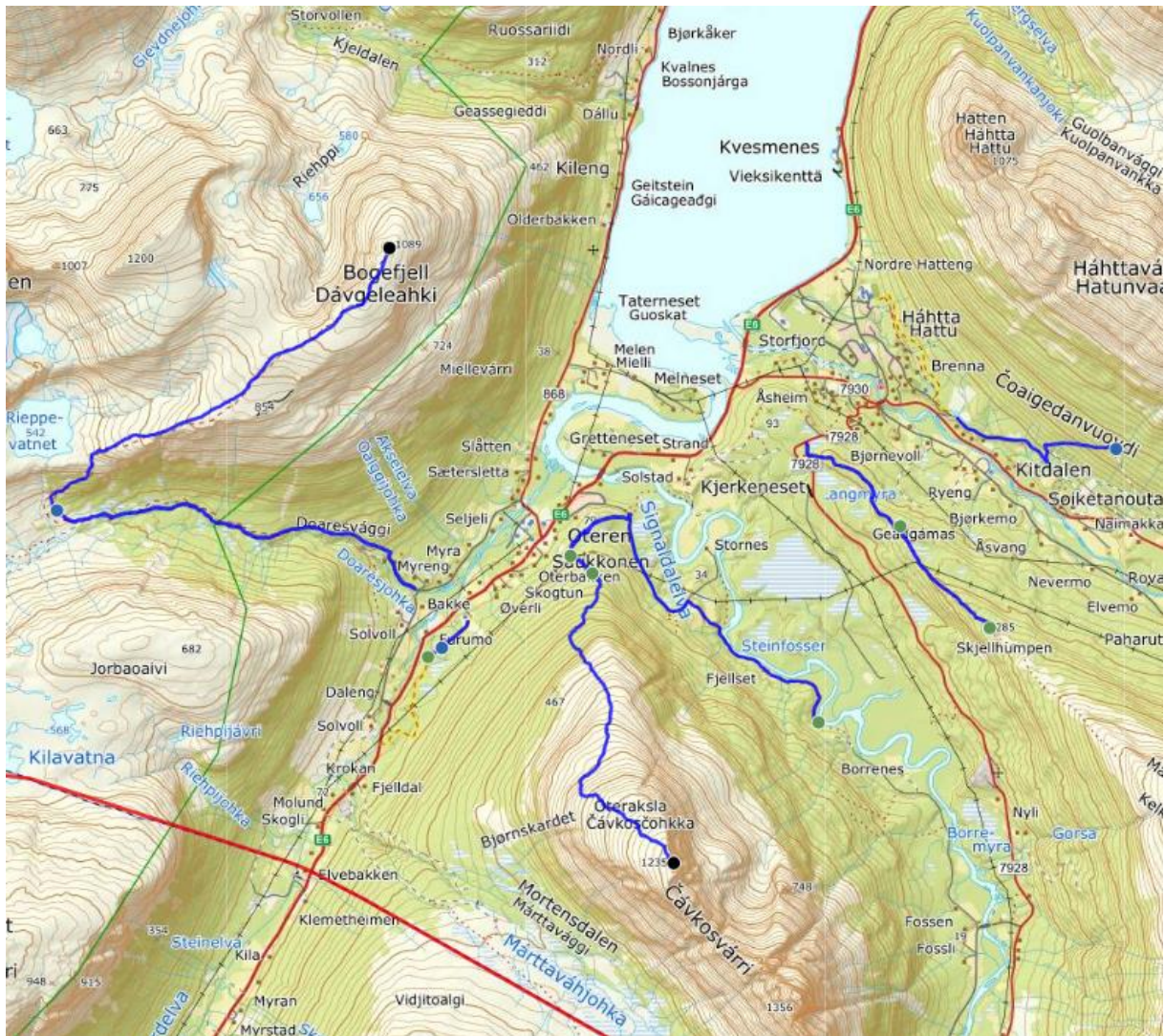
Eksisterende ferdselsårer

Rutenavn	Merknad	Brukstype	Vedlikeholdsansvar	Tur- og friluftsrute
Steindalshytta		Fottur	Storeng Steindal Trim	Ja
Steindalsbreen		Fottur	Storeng Steindal Trim/Lyngsalpan landskapsvernområde	Ja
Øverbrua	En del av turen til Steindalshytta	Fottur	Storeng Steindal Trim	Ja
Kvalhodet-Rastebynes	Delvis merket løpe som går parallelt med veien.	Fottur		Ja
Elvevolldalen	Bør etableres bro	Fottur	Vestre Storfjord lysløypelag	Ja
Langdalen	Det ligger noe ubrukt kløppematerialer langs stien	Fottur	Vestre Storfjord lysløypelag	Ja
Borri og Stalloborri	Bør etableres bro i Langdalen	Fottur	Vestre Storfjord lysløypelag	Ja
Sandørneset		Turvei/friluftsområde	Vestre Storfjord lysløypelag/Storfjord kommune	Nei

Foreslåtte ferdselsårer

Rutenavn	Merknad	Brukstype	Vedlikeholdsansvar	Tur- og friluftsrute
Rastebyvarden		Fottur		Nei
Imavann	Kan gjøres som et tur fra Steindalen til Elvevolldalen	Fottur		Nei

Oteren

Figur 3 Oteren

Aktivitet på ferdselsårer i dag

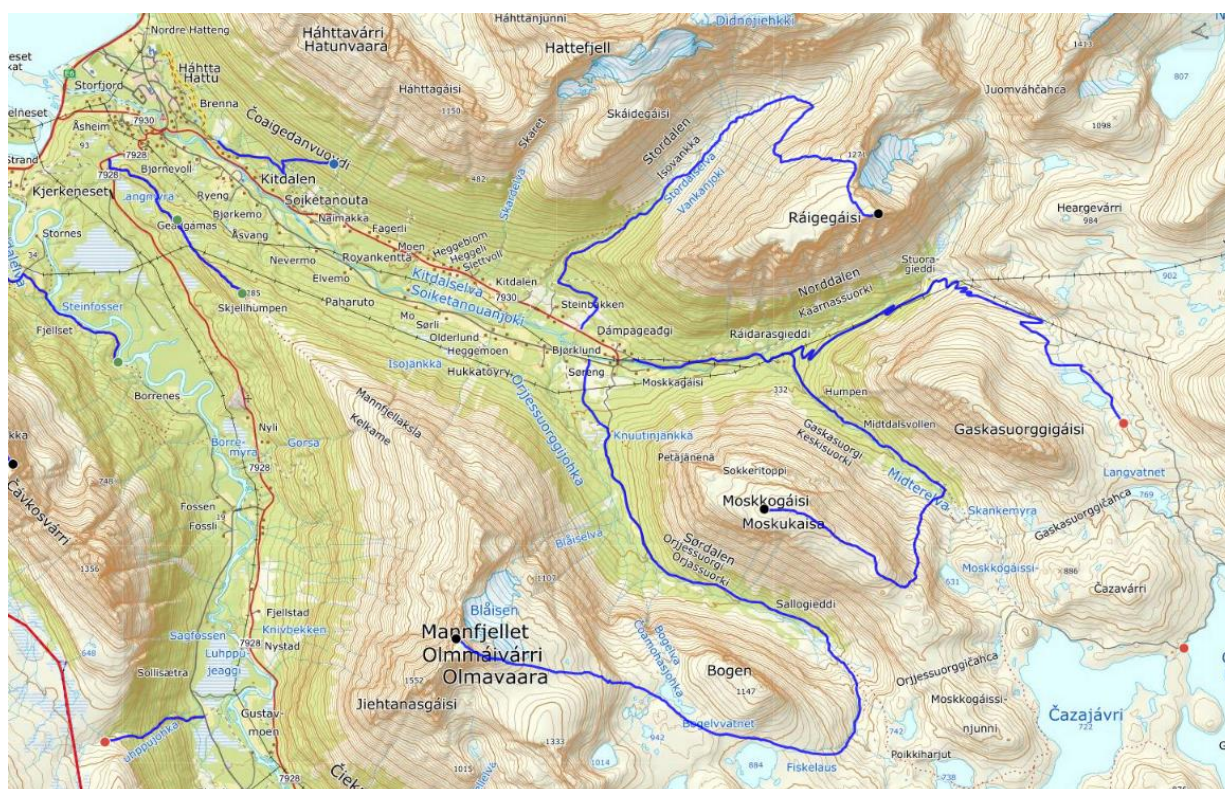
Ved Oteren er det stor variasjon i turtilbudet. I vest går det stier gjennom Tverrdalen til Gurgela og Bogefjell, samt at Mortendalen i øst har en traktorvei som leder mot turen til Otertinden. Med utgangspunkt fra Folkets hus Otertun finnes lysløype, kaffekokeplass, gapahuk og utedo. Dette turmålet er delvis HC-tilrettelagt. Ved Oteren er det småturer mot Oteraksla som Fallstokkbakken og Oterbakken. Disse brukes også av barnehagen. Oterbakken har fått gapahuk, utedo, bord og benker. Melen stadion og omegn brukes til småturer av det nærmeste boligfeltet.

Eksisterende ferdselsårer

Rutenavn	Merknad	Brukstype	Vedlikeholdsansvar	Tur- og friluftsrute
Oteraksla		Fottur	Storfjord kommune	Nei
Bogefjell		Fottur	Storfjord kommune	Ja (ikke N50)
Tverrdalen	Går videre til	Fottur		Nei

	piggtindskaret, ikke merket			
Lapingárdi		Fottur		Ja
Otertun		Fottur, HC-turvei		Nei
Fallstokk- og Oterbakken		Fottur	Storfjord kommune	Ja

Hatteng og Kitdalen

Figur 4 Hatteng og Kitdalen

Aktivitet på ferdselsårer i dag

Bjørnhumpen og Skjellhumpen er to svært mye besøkte turmål på ryggen mot Mannfjellaksla og har tre startpunkter, Jobergan, Halgoladju og Turvejankka. Ved Bjørnhumpen er det bord og benk. Både Hatteng og Nordkjosbotn skole benytter disse områdene. Området har Hattelia som en sentralt etablert turpost. Starten ved skytebanen har bord, benker og lysthus.

Sørdalen, Midterdalen og Norddalen har alle fotturer knyttet til seg. Anleggsveien i Norddalen benyttes til Lavkarittet, et sykkelritt over fjellet mellom Hatteng og Skibotn, og er også en fin start på rundturen via Kitdalshyttene der man kan komme ned i Midterdalen. Midterdalen gir også tilgang til Moskkogáisi. Kitdalsløypene har også krigshistorisk betydning og det er informasjonstavler blant annet ved Mallnitzleiren i Norddalen. Sørdalen benyttes

blant annet som utgangspunkt både for turer til Mannfjellet, som er en krevende umerket tur, og for fiskeområder sør for Čazajávri. Alle turene har parkeringer for en håndfull biler.

Foto: Ordførertur, Ishavskysten friluftsråd

Eksisterende ferdselsårer

Rutenavn	Beskrivelse	Brukstype	Vedlikeholdsansvar	Tur- og friluftsrute
Hattelia		Fottur	Storfjord kommune	Nei
Ráigegáisi / Raikiskaisa	Topp i Kitdalen	Fottur	Storfjord kommune	Nei
Norrdalen	Går på anleggsvei/traktorvei. Kan gås som en rundtur om Kitdalshyttene	Tur på anleggsvei	Storfjord kommune	Nei
Moskukaisa		Fottur	Storfjord kommune	Ja
Bjørn- og Skjellhumpen		Fottur, Stisykkeltur	Storfjord kommune	Ja
Mannfjellet	Ikke merket	Fottur	Storfjord kommune	Nei
Čazajávri / Kitdalshyttene	Kan gås som en rundtur om Norrdalen og ned Midterdalen	Runde på Traktor og anleggsvei		Nei

Signaldalen

Aktivitet på ferdselsårer i dag

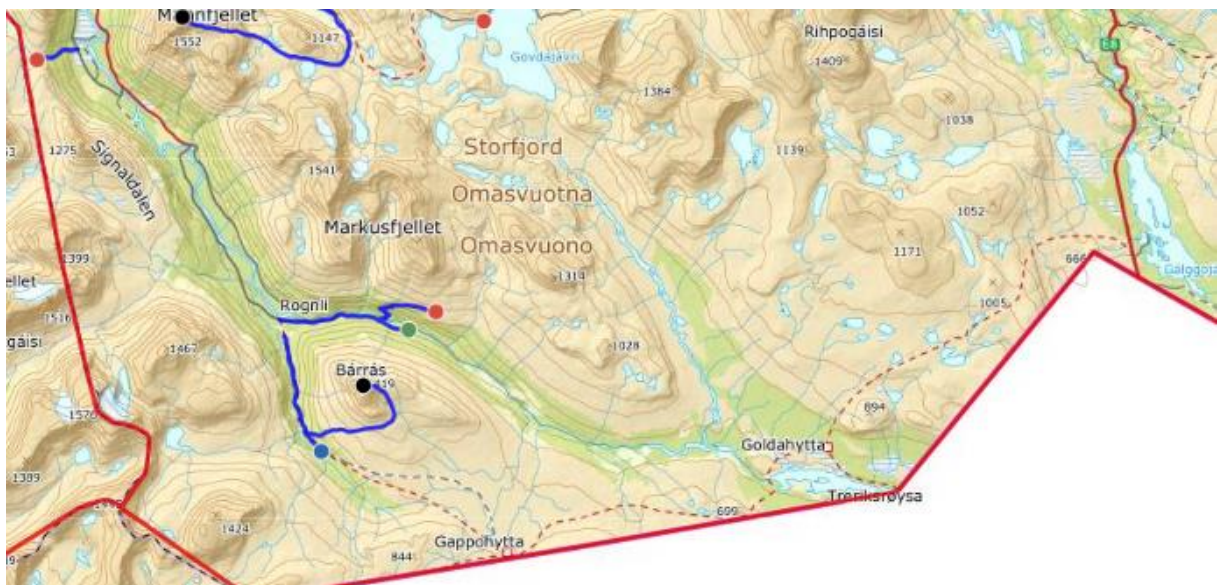
Signaldalen er dalen som ligger ved foten av dobbeltpyramiden Ottertind. Dalen har spredt bebyggelse og er godt egnet for hundekjøring, jakt, fiske og turgåing. Mange regionale tilreisende tar også turen til Signaldalen vinterstid for å klatre i is på fossene i dalen. Like sør for dalen, ved Istinden, foregår det jevnlig reinmerking. Dette området har derfor en del stier knyttet til seg.

Ved veiens ende ligger Rognli med en stor utfartsparkering. Her deler Signaldalen seg i Paras- og Stordalen. Inn Parasdalen starter gjerne turen langs turistforeningens merkede stier til Skolehytta, Gappohytta, Goldahytta og Treriksrysa. Parastinden / Bårås er også en skiltet og merket tur som har start langs disse stiene. I Stordalen

finnes tuftene etter flere veier okkupasjonsmakten bygde under den andre verdenskrigen. Tyskerveiene går langs disse historiske ferdselsårene. Bygdelaget har satt opp informasjonsskilt som tar for seg denne aktiviteten.

Figur 5 Ottertinden sett fra Olsborg i Signaldalen (storfjord.kommune.no)

Figur 6 Signaldalen og indre Storfjord

Eksisterende ferdselsårer

Rutenavn	Beskrivelse	Brukstype	Vedlikeholdsansvar	Tur- og friluftsrute
Barras	Topptur	Fottur	Signaldalen bygdelag	Nei
Tyskerveien 1	Historisk ferdselsåre	Fottur	Signaldalen bygdelag	Nei
Tyskerveien 2	Historisk ferdselsåre	Fottur	Signaldalen bygdelag	Ja
Rognli-Gappo-Golda-E8	Del av Turistforeningens nettverk av stier	Fottur	Troms turlag	Ja
Luhppuskaret	Bratt tur med småklyving	Fottur	Signaldalen bygdelag	Ja
Skolehytta	Mellom Rognli og Gappohytta	Fottur	Storfjord kommune	Ja
Stordalen	Trimpostkasse ved forlengelse av Tyskerveien 2	Fottur	Signaldalen bygdelag	Nei

Østre Storfjord

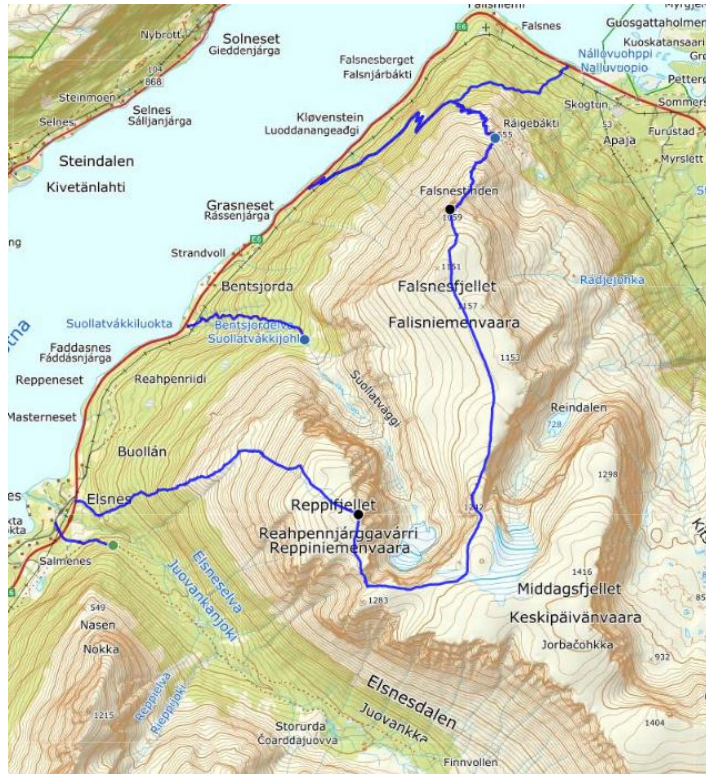

Fra Falsnestinden. Foto: Sandra H Letto.

Aktivitet på ferdselsårer i dag

Østre Storfjord er området som strekker seg fra Kvesmenes i sør til Falsnes i nord. Området har spredt bebyggelse langs E6/E8 og Horsnesveien. Elsnesdalen er utgangspunkt for nærturer, mens en nyere etablert trimpostkasse langs traséen etter kraftutbygging i Bentsjordelva gir et mer krevende alternativ.

Bollmanns-/Russeveien er en kultursti som er etablert på en vei bygd av krigsfanger under andre verdenskrig, og et mye brukt turmål med toalett og rasteplass. Denne kan nå også nås fra en nylig merket sti fra Nallavuopio. Fra Bollmanns-/Russeveien fortsetter stien til Falsnestinden / Falsnjärčohkka. Videre kan man gå til Reppifjellet via delvis merket sti, og fortsette ned Elsdalen. Stien fra Reppifjellet til Elsdalen er umerket.

Figur 7 Østre Storfjord

Ekisterende ferdselsårer

Rutenavn	Beskrivelse/Gradering	Brukstype	Vedlikeholdsansvar	Tur- og friluftsrute
Elsnesdalen	Trimpostkasse ved turmål, ikke merket langs skogsveg	Fottur		Nei
Bentsjord		Fottur	Storfjord kommune	Ja
Bollmanns-/Russeveien og Falsnestinden	Krigsminner og historisk ferdselsåre, anleggsvei i starten av turen	Fottur	Storfjord kommune	Nei (ikke N50)
Reppifjellet	Kan gås fra vest (ikke merket) og via Falsnestinden (merket)		Storfjord kommune	Nei (ikke N50)

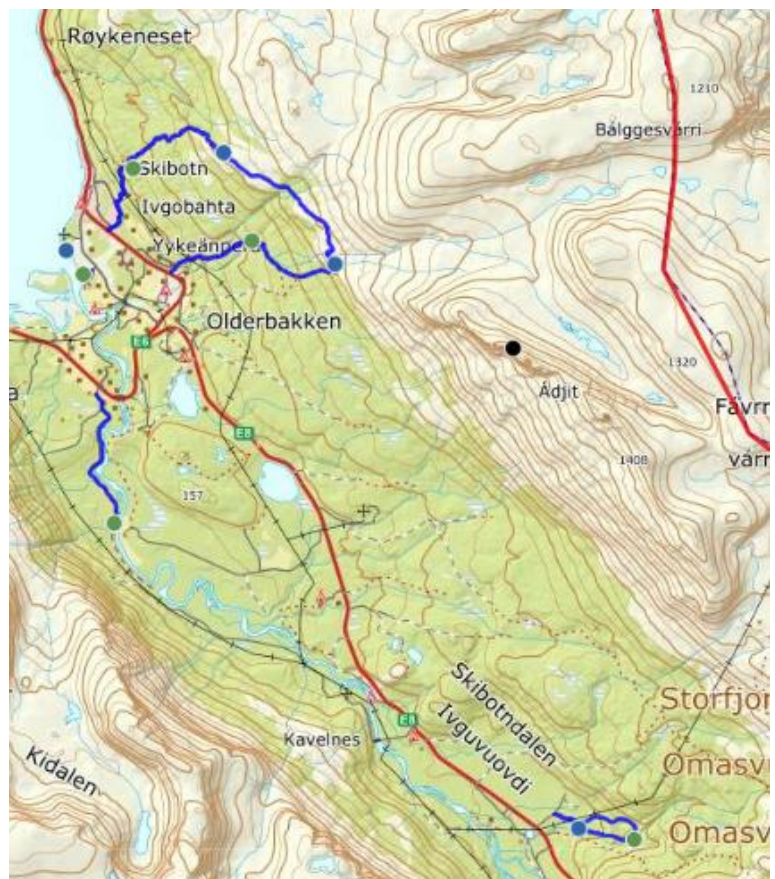
Skibotn og Skibotndalen

Strandpromenaden. Foto Maja Kvalvik

Aktivitet på ferdselsårer i dag
Skibotn ligger i utløpet av Skibotndalen og har trafikk fra to europaveier. Dalen har flest fritidsboliger med høy tetthet av hytter og ferdsel tilknyttet disse ved Halsebakkan mens Skibotn sentrum inneholder de fleste eneboligene i området. Skibotn er et populært utfartsområde hele året, men sommeren er årstiden med mest regionale besøkende. En av årsakene er det gode terrengsykkeltilbudet, men også tørre og vakre stier i furuterreng trekker besøkende fra fjern og nær. Spesielt er området nord for sentrum et attraktivt turområde med ruta Svarteberget – Vardoværri – Sledo – Hengen som en populær rundtur.

Ved Skibotnelvas utløp ligger

Figur 8 Skibotndalen

turmålet Laplassen med gapahuk, helt inntil naturreservatet som dekker utløpssonen. Langs flate gressletter og sandvegetasjon er det tilrettelagt med turveg og tilpasset rullestolbrukere. Noen hundre meter fra Laplassen starter strandpromenaden med informasjon om fauna og utsiktspunkter, rasteplasser, klatrejungel, gapahuk og bål plass underveis.

Lengre øst i Skibotndalen ligger en annen tilrettelagt turvei i området, Lullestien, som har mange lokale og internasjonale besøkende inkludert hjulbrukere. Her er det også informasjonsskilt underveis og området har stort botanisk mangfold med sjeldne arter. Stien har gapahuk og grillmuligheter ved turmålet. Lullestua leies ut av Statskog og ligger på motsatt side av E8 for Lulledalen.

Kielva er et turmål langs Skibotnelva som også kan passeres som en del av en runde på sykkel der E8 benyttes den ene eller andre veien.

Eksisterende ferdselsårer

Rutenavn	Merknad	Brukstype	Vedlikeholdsansvar	Tur- og friluftsrute
Lullestien	Natursti	Fot	Storfjord kommune	Nei
Strandpromenaden	Hjulbrukere	Fot	Storfjord kommune	Nei
Svarteberget-Vardovarri - Sledohengen runden	Rundtur Skibotn nord Bro legges hver sommer over Olderelva ved Sledo. Merket fra Skibotnhallen. Behov for fast bro.	Fot	LHL/Skibotn IL	Nei
Adjit		Fot	Storfjord kommune	Nei (ikke N50)
Hotti-/Gløggberget	Ikke telltur, ikke registrert			Nei (ikke N50)
Laplassen	Hjultilpasset turveg	HC-turveg	Statskog	Nei
Kielva	Merket sykkeltur	Fot- og sykkeltur	Skibotn jeger og fiskarlag	Ja

Foreslåtte ferdselsårer

Rutenavn	Beskrivelse/Gradering	Tiltak	Vedlikeholdsansvar
Markedsveien	Historisk ferdselsåre. Grense – Helligskogen fjellstue – langs dalen og ned til Skibotn		
Bru over Olderelva ved Sledo	I dag legges det ut en sesongbasert provisorisk bro	Fast bro	utredes

Skoler

Skibotn skole benytter: Strandpromenaden, Hengen og Svarteberget. Benytter Sandørneset til leirskole. Sukkertoppen som vintertur i Skibotndalen.

Hatteng skole - Har lysløype gående direkte ut fra skolen og mot skyte-anlegget med tilknyttede stier. Bjørnhumpen er i tillegg et viktig friluftsområde for skolen. Ungdomsskolen har årlige turer til Skolehytta i Signaldalen og Gappo-hytta. Velforeningen i området ved skolen har etablert bord, benker og ball-binge. Bingen islegges også vinterstid.

Barnehager

Barnehagen i Skibotn bruker hovedsakelig strandpromenaden og områdene opp mot Svarteberget.

Naturbarnehagen ved Brennaveien har skiløyper som kjøres på lysløype og på areal like ved barnehagen. Barnehagen bruker også området rundt tjern ved siden av skytesenteret med bord og benker.

Barnehagen på Oteren har en gapahuk like ved barnehagen. De går ofte til Oterbakken. Barnehagen har en krevende lokalisering med offentlige veier i alle retninger.

Sykehjem/omsorgsboliger

Det private rehabiliteringssenteret bruker hele Skibotn-området.

Omsorgsboligene i Skibotn har gangfelt over E6 for å få tilgang til strandpromenaden.

Sykehjemmet på Hatteng ligger vanskelig plassert for umiddelbare flate naturbaserte opplevelser. De har laget en egen trimpostkassekonkurranse med egnede steder for hjulbrukere, Åsentrimmen, som premieres hver høst. Grillhytte i sansehage er etablert og det er uteområder med veranda. Ansatte kan ta med brukere på sykkelstur med spesiallagde el-sykler. Det er ikke gangvei i 60-sonen som er i umiddelbar nærhet.

Omsorgsboliger på Hatteng ligger ved rådhuset. Velforeningen i området har etablert bord, benker og ballbinge som kan benyttes. Det går en sti langs Kitdalselva, men denne krever at man returnerer samme vei eller går E6 uten gangfelt et stykke tilbake. Boligene har også nærhet til turområdet ved Brenna og uteområdet ved Brenna skytesenter.

Lysløyper

I Skibotn trækkes løypa sjeldent da det er ofte er krevende snøforhold.

Deler av lysløypa på Hatteng kan brukes som hjultur. Løype kjøres ukentlig.

Fra folkets hus går det en lysløype som også er hjultur til gapahuk. Lysløypa trækkes sporadisk.

Lysløype på Elvevoll trække som rundtur over 2 bruer med utgangspunkt i fra Vestersidasenteret. Trækkes ofte ved snøfall.

I Steindalen er det også en lysløype som trækkes sporadisk.

Sykkelløyper

Navn	Lengde - Beskrivelse	Status	Tiltak
Lavkaløypa 67, 5 km	67,5 km - merket	Ikke ihht merkehåndboka	Registrer digitalt
Kielva-Elvestad	18 km – merket tur, parkering ved Abaja	Enten t/r eller E8 tilbake	Registrer digitalt
Nordalen-Kitdalshytten	19 km – på anleggsvei, parkering i kryss Norddalen/Midterdalen	Veien innerst i Kitdalen er sårbar for erosjon	
Skibotnområdets stinettverk	Stinettverk tilrettelagt for stisykling. Sambruk tilpasset både gående og syklende.	Eget prosjekt ferdigstilt i 2022.	
Mannfjellaksla	8 km – stigning opp og flyt-sti ned		Registrer digitalt

Status på rullestoltilrettelagte turer

Tur	Lengde	Innhold	Status rullesoltilpasset
Otertun	350 m	Parkering, bål plass, gapahuk	Stigning (17 grader)
Laplassen	310 m	Parkering, grillplass, gapahuk	Godt tilgjengelig
Strandpromenaden	650 m	Parkering, bål plass, bord, benker og gapahuk	Noen få deler har stigning på 15 grader
Lullestien	500 m	Parkering, gapahuk, sittegruppe, bål plass, toalett	Stigning (14 grader)
Sandørneset	300	Parkering, HC-toalett, bål plass	Godt tilgjengelig

5. Analysering og vurdering av kartlegging opp mot målsetninger

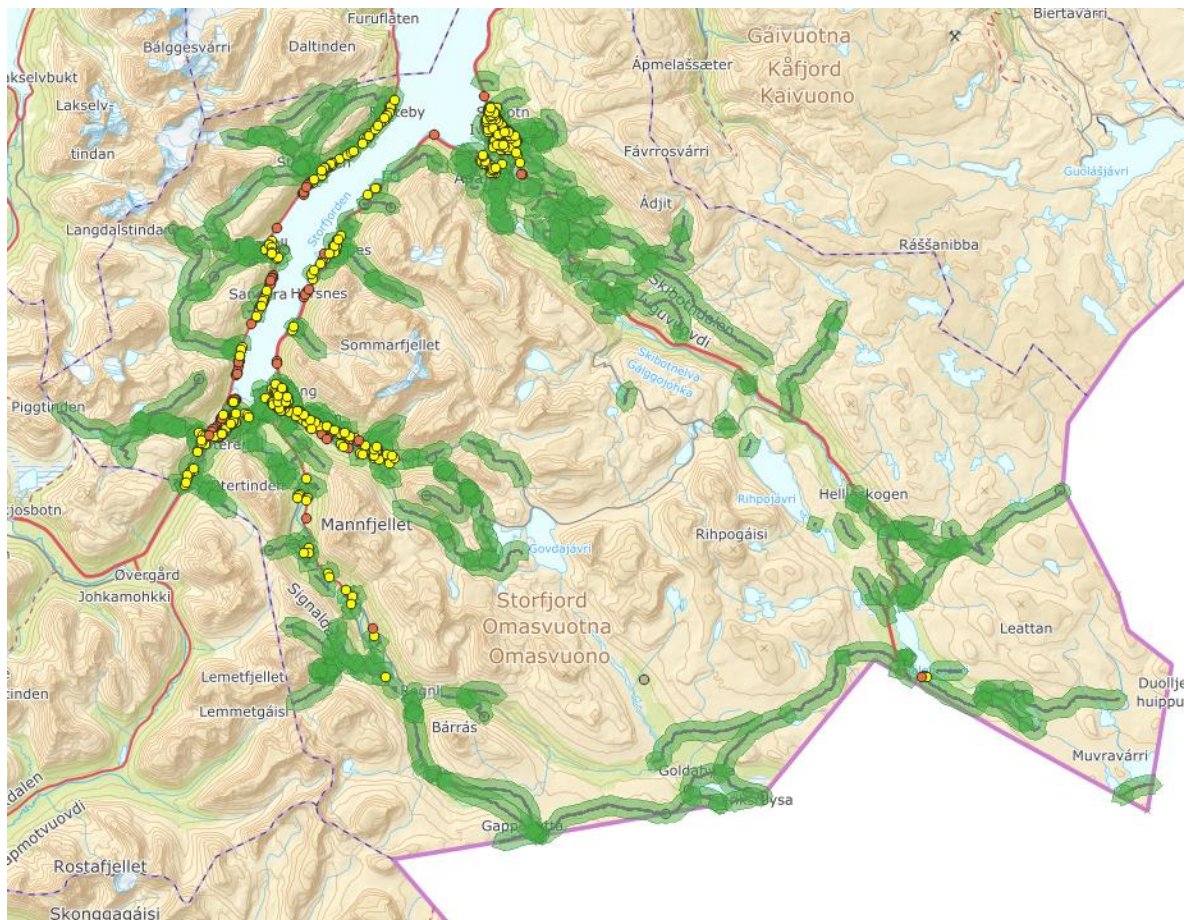
- ✓ *At alle som bor i bygdesentrene (avmerket i kart) skal ha:*
 - *Maks 500 m til nærmeste sti og tilrettelagt rasteområde i bygdesenteret*
 - *Identifiser egnede rundturer som kan tilrettelegges i hvert bygdesenter (turvei, sti eller fotturruete)*

Storfjord kommune har et stort nettverk av både merkede og umerkede stier tett på der innbyggerne bor. Ferdsselsåreprosjektet har sett på begge typer stier. Dette fordi de umerkede stiene også er med på å oppnå målene i kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv. Etter kartlegging og oppdatering av kartdatabaser viser det seg at 550

av 684 eneboliger (80,4 %) i Storfjord har mindre enn 500 meter til en sti eller turvei. Dette anses som svært godt.

Analysen under, som indikerer nærhet til sti, tar imidlertid ikke for seg kvaliteten på stien eller om det er tilrettelagte rasteområder underveis.

De meste definerende rundturene vil være Sledo-runden nord for Skibotn, Kielva sør for Skibotn, Bjørnhumpen og Kitdalshyttene ved Kitdalen, Ellevollsrunderen via Borri og kortere runde via Skaidi ned til Vestersidasenteret og Lysløypa i Steindalen.

Figur 9: 500 meter grønn sone rundt stier og traktorveier, gule eneboliger ligger innenfor en grønn sone. Røde prikker er eneboliger utenfor grønn sone.

- ✓ En rullestoltilpasset og naturpreget ferdsselsåre på minimum 500 meter i bygdesentrene

Kartleggingen tar for seg fem ulike områder som godt på vei er tilrettelagt for mennesker med bevegelsesfunksjon lavere enn gjennomsnittet. Turmålene er av ulik vanskelighetsgrad for hjulbrukere, men alle bidrar til et godt tilbud til en stor bredde av innbyggerne. Utbedringsmål for hvert område er notert i kartleggingsdelen og detaljerte utbedringsforslag finnes i egen kartlegging.

- ✓ Tilgang til maskinpreparert skiløype innenfor 1000 meter fra alle bygdesentrene

Det er lagt opp til god nærhet til anlegg som legger til rette for skiløypetråkking. Snøforhold er den største faktoren som bidrar til tilgjengelighet på skiløyper i nærheten av bygdesenterne. Tilbudet er også avhengig av ressurser og tid til de foreningene som står for løypetråkk.

- ✓ *Alle turruter i kommunen skal legges inn i Nasjonal base for tur og friluftsruter: kvalitetsikre alle skilta og merka turruter, identifisere hvem som har merka og vedlikehold etc.*
- ✓ *Alle skoler, barnehager og eldrecenter/helsetun skal ha en turvei/sti eller turrute tilpasset deres bruk i umiddelbar nærhet*

Tilbudet til offentlige institusjoner anses som godt. Det er viktig at brukeres funksjonsevner og behov er styrende for den tilretteleggingen som gjøres.

- ✓ *Utvalg av sykkeltrasser som oppfyller bærekraftsprinsippet og flerbrukshensyn*

Storfjord er en kjent sykkelkommune. Et stisykkelprosjekt gjennom «Bærekraftig besøksforvaltning» fra fylkeskommunen for Skibotn ble ferdigstilt i 2022. Dette prosjektet innebar blant annet informasjonsarbeid, tilrettelegging og avtaler med grunneiere. Det anses at tilbudet i kommunen totalt sett gir et godt utvalg av muligheter for terrengsykling. Både på sti, traktor- og grusvei.

- ✓ *Tilrettelegging for friluftslivet bør informeres på stedet for både de lokale og tilreisende på fire språk (norsk, samisk, kvensk og engelsk) der det er hensiktsmessig*

Informasjonsskilt er plassert i Skibotn, Taterneset, Ellevoll og Oteren. Nesten alle turstiene har startskilt jfr. vedlegg 2.

6. anbefalte tiltak

Tiltakene sees i sammenheng med *kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2020-2023* og dens kommende revisjon, samt reindrift, landbruk, naturmangfold, forurensing og beskyttelse av drikkevann. Tiltakene er identifisert i planarbeidet og skal bygge opp under målene i denne ferdselsåreplanen og øvrige tilstøtende planer. Tiltakene er ikke satt opp i prioritert rekkefølge da kommunen ønsker å iverksette de tiltak som først lar seg gjennomføre.

Tiltakene forutsetter samarbeid med lag og foreninger og tilsagn på ekstern finansiering.

Navn	Type	Beskrivelse	Tiltak
Bro over Oldereiv ved Slede	Bro	Bro nødvendig for å kunne gå runden via Vartovarri og Svarteberget	Permanent bro
Ellevoll turvei	Rullestol-tilpasset turvei	Starten på rundturen via gapahuken i dag går langs skogsbilvei. Start ved Vestersidasenteret.	Utrede mulighet for tilrettelegging
Markedsveien	Fotturrute	Historisk ferdselsåre. Grense – Helligskogen fjellstue – langs dalen og ned til Skibotn	Legge til rette for utvikling
Rastebyvarden	Fottur	Tur som både kan gås fra Rasteby og Steindalen	Skilte og merke
Bro i Ellevolldalen	Bro	Mellom Øvre- og Nedrevann.	Permanent bro
Bro i Langdalen	Bro	Ny løsning for ødelagt bro	Permanent bro

7. Kilder

Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet, og friluftsliv 2020-2023, Storfjord kommune, 2019

Merkehåndboka, Den Norske Turistforening, Innovasjon Norge, Friluftsrådernes Landsforbund, 2019

Plan for friluftslivets ferdselsårer, Miljødirektoratet, 2019

Turruter for tur og terrengsykkel- Sykkel - Veileder, Den Norske Turistforening, Innovasjon Norge, Friluftsrådernes Landsforbund, 2019

Lov om friluftslivet (friluftsløven), 1957

Vedlegg

1. Oversikt tur- og sykkelstier Storfjord kommune
2. Friluftsløven og skilting